

**Критерії оцінювання
навчальних досягнень здобувачів освіти
Львівського фізико-математичного ліцею-інтернату
при ЛНУ ім. І. Франка
з історії**

При оцінюванні навчальних досягнень з історії враховується:

- рівень оволодіння історичними знаннями; знання хронологічних меж періодів, найважливіших історичних подій і процесів; визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;

- рівень умінь групування (класифікації) фактів за вказаною ознакою, розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями;

- рівень оволодіння практичними вміннями й навичками роботи з історичними джерелами; обґрунтування власного ставлення учня до історичної події, явища, діяча.

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за критеріями, наведеними в таблицях.

Рівні	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
навчальних		
досягнень		
	1	Ліцеїст (ліцеїстка) називає одну-дві події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти
	2	Ліцеїст (ліцеїстка) ✓ називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико-географічних об'єктів; ✓ вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні»;
I.		✓ має загальне уявлення про лічбу часу в історії
Початковий	3	Ліцеїст (ліцеїстка) > двома-трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать, упізнати їх за описом; > спроможна співвіднести рік зі століттям, століття - з тисячоліттям; > має загальне уявлення про історичну карту
	4	Ліцеїст (ліцеїстка) репродуктивно відтворює
II.		невелику частину навчального матеріалу теми,
Середній		пояснюючи історичні терміни, подані в тексті

		підручника, називаючи одну-дві основні дати; показуючи на карті історико-географічний об'єкт
	5	Ліцеїст (ліцеїстка) може <ul style="list-style-type: none"> ✓ з допомогою вчителя відтворювати основний зміст навчальної теми, ✓ визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; ✓ показувати на історичній карті основні місця подій
✓	6	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> > самостійно відтворює фактичний матеріал теми, > дає стисло характеристику історичній постаті, > установлює послідовність подій; > користується за допомогою вчителя наочними та текстовими джерелами історичної інформації
III. Достатній	7	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> - послідовно й логічно відтворює навчальний матеріал теми, - виявляє розуміння історичної термінології, - характеризує події (причини, наслідки, значення), - виокремлює деякі ознаки явищ і процесів; - «читає» історичні карти з допомогою їх легенди; - використовує історичні документи як джерело знань
-	8	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> ✓ володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, ✓ дає правильне визначення історичних понять, ✓ аналізує описані історичні факти, ✓ порівнює однорідні історичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними, ✓ встановлює синхронність подій у межах теми; ✓ дає словесний опис історичних об'єктів, використовуючи легенду карти
✓	9	Ліцеїст (ліцеїстка)

		<ul style="list-style-type: none"> > оперує навчальним матеріалом, > узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; > дає порівняльну характеристику історичних явищ, > самостійно встановлює причинно-наслідкові
--	--	--

		зв'язки;
		> синхронізує події в межах курсу, аналізує зміст історичної карти
		Ліцеїст (ліцеїстка)
		- використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми;
		- виявляє розуміння історичних процесів;
	10	- робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу;
		<ul style="list-style-type: none"> - рецензує відповіді інших ліцеїстів; - співставляє й систематизує дані історичних карт; - синхронізує події української та всесвітньої історії
		Ліцеїст (ліцеїстка) володіє глибокими знаннями,
IУ. Високий	11	може вільно та аргументовано висловлювати власні судження, співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії
		Ліцеїст (ліцеїстка)
		✓ системно володіє навчальним матеріалом;
		✓ самостійно характеризує історичні явища,
		виявляє особисту позицію щодо них;
	12	<ul style="list-style-type: none"> ✓ уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; ✓ користується різноманітними джерелами інформації, аналізує та узагальнює її ✓ усіє шукати та використовувати історіографію.

Критерії оцінювання навчальних досягнень за виконання **КОМПЛЕКСНОГО ПИСЬМОВОГО ТЕСТУ**

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА КОМПЛЕКСНОГО ТЕСТУ

I рівень (початковий)

Тестові завдання з однією правильною відповіддю (по 0,5 бала; **всього 2 бали**)

1 2 3 4

II рівень (середній)

Тести на встановлення правильної відповідності, хронологічної послідовності або тести з множинним вибором правильних відповідей (оцінювання: по 1 балу; **всього 2 бали**)

1 2

I рівень (достатній)

Визначення термінів та понять, характеристика історичних постатей, заповнення таблиці чи схеми, тощо (на вибір вчителя) (оцінювання: від 0,5 балів до 4 балів; **всього 4 бали**)

II рівень (високий)

Завдання творчого чи аналітичного характеру завдання (есе, твір- мініатюра, репортаж, робота з джерелами тощо) (оцінювання: від 0,5 балів до 4 балів; **всього 4 бали**)

Оцінювання тестових завдань здійснюється за системою оцінювання тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень за роботу

з історичним документом

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Ліцеїст (ліцеїстка) може відтворити даний документ у вигляді читання.

	2	Ліцеїст (ліцеїстка) вибирає правильний варіант відповіді на рівні «так-ні».
	3	Ліцеїст (ліцеїстка) може впізнати за описом у документі історичну подію чи постать
II. Середній	4	Ліцеїст (ліцеїстка) двома-трьома простими реченнями розповідає про історичну подію чи постать.
	5	Ліцеїст (ліцеїстка) з допомогою вчителя аналізує основний зміст документу, називає основні дати і події з документу
	6	Ліцеїст (ліцеїстка) самостійно дає стислу характеристику історичному документу, з'ясовує походження документу та його автора.
III. Достатній	7	Ліцеїст (ліцеїстка) послідовно й логічно характеризує інформацію документу, пояснює документ за змістом і формою.
	8	Ліцеїст (ліцеїстка) дає правильне визначення історичних понять або явищ в поданому документі, аналізує описані історичні факти
	9	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> ✓ оперує навчальним матеріалом, ✓ узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; ✓ дає порівняльну характеристику історичних явищ
IV. Високий	10	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> > виявляє розуміння історичних процесів, зазначених у документі; > робить аргументовані висновки, спираючись на широку джерельну базу; > самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки.
	11	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> - володіє глибокими знаннями, - може вільно та аргументовано висловлювати власні судження стосовно подій чи фактів, зазначених у документі, - співвідносить історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.
	12	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> • системно володіє навчальним матеріалом; • самостійно характеризує історичні явища, зазначені у документі, виявляє особисту позицію щодо них; • уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень за роботу з написання есе

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	<p>Побудова есе не відповідає запропонованій темі; не наведено жодного історичного аргументу.</p> <p>Робота списана з інтернету є плагіатом.</p>
	2	<p>Ліцеїст (ліцеїстка) називає історичні висловлення, які характеризуються фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні. Оригінальність роботи менша-рівна 10 %.</p>
	3	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ виконує роботу частково, ✓ есе відповідає запропонованій темі, але наведені історичні аргументи не впливають з нього; ✓ приклади подій не є доречними, ✓ висновок сформульовано нечітко, або не вірно. <p>Оригінальність роботи 11-20 %.</p>
II. Середній	4	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> > порушує послідовності побудови твору, > має обсяг роботи менше половини від норми, > висновок лише частково відповідає темі або не пов'язаний з історичними аргументами. <p>Оригінальність роботи 21-30 %</p>
	5	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> - не повністю розкриває історичну тематику, - наведено один історичний факт або подія, - не чітко розрізняється основна та другорядна історична інформація, - висновок лише частково відповідає темі есе, - з допомогою вчителя відтворює основний зміст теми. <p>Оригінальність роботи 31-40 %.</p>
	6	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p>

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ самостійно розкриває фактичний матеріал теми, ✓ есе сприймається як цілісний твір, ✓ ідея зрозуміла, але нечітка, ✓ надає стисло характеристику історичній постаті, фрагментарну послідовність подій, ✓ висновок лише частково відповідає темі.
--	--	---

		Оригінальність роботи 41-50 %
III. Достатній	7	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> > послідовно й логічно відтворює матеріал, зв'язний з елементами самостійних суджень в тексті, > чітко формулює ідею, яка відповідає запропонованій темі, > наводить один-два доречні аргументи (причини, наслідки, значення), > використовує історичні документи як джерело знань > висновок відповідає запропонованій темі й характеризує описувані події. <p>Оригінальність роботи 51-60 %</p>
	8	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлення, - загалом ґрунтовно висвітлює тему, - формулює тезу, що відповідає запропонованій темі, - наводить доречні аргументи, - приклади не конкретизовані, - висновок відповідає темі. Оригінальність роботи 61-70 %
-	9	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ буде послідовний, повний, логічно викладений текст, ✓ оперує навчальним матеріалом, ✓ узагальнює окремі факти ✓ формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами,

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ встановлює причинно-наслідкові зв'язки, ✓ синхронізує історичні події, наводить логічні паралелі із подібними історичними подіями/процесами в сучасній історії. <p>Оригінальність роботи 71-80 %</p>
IV. Високий	10	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> > будує послідовний, повний текст, > ураховує комунікативне завдання, > аргументує різні погляди на проблему, > використовує знання з історії для вирішення нової навчальної проблеми, > наводить приклади, > виявляє розуміння історичних процесів,

		<ul style="list-style-type: none"> > робить аргументовані висновки, спираючись на джерельну базу. <p>Оригінальність роботи 81-90 %</p>
	11	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіє глибокими знаннями, - аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, - уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, - може співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії. <p>Оригінальність роботи 91-95 %</p>
	12	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення відповідно до тематики, ✓ повно, вичерпно висвітлює тему, ✓ вправно формулює ідею, аналізуючи різні погляди, ✓ самостійно характеризує історичні явища, виявляє особисту позицію щодо них,

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання, ✓ користується історичними джерелами та історіографією, аналізує та узагальнює їх. Оригінальність роботи 96-100 %
--	--	--

Критерії оцінювання навчальних досягнень за роботу із виконання
презентацій, постерів

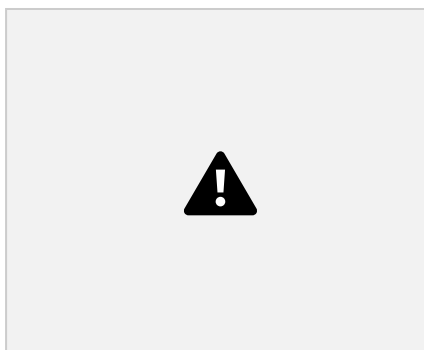
Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Ліцеїст (ліцеїстка) використовує матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми. Робота списана, або скопійована з інтернету.
	2	Ліцеїст (ліцеїстка) не розкриває тему, відсутні аспекти теми, є порушення логічного викладення.
	3	Ліцеїст (ліцеїстка) використовує як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми, тема не розкрита.
II. Середній	4	Ліцеїст (ліцеїстка) <ul style="list-style-type: none"> > відтворює невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни, подані в тексті презентації, > тема розкрита частково, > є наявність орфографічних та технічних помилок, не дотримані вимоги щодо оформлення¹.
>	5	Робота не відрізняється авторською індивідуальністю; процес розв'язання історичної теми неповний і неточний; використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми. Не дотримані вимоги щодо оформлення.
	6	Ліцеїст (ліцеїстка)

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ демонструє точне розуміння завдання, але аспекти теми викладені частково, ✓ установлює послідовність подій, ✓ не дотримується стилю в оформленні.
III. Достатній	7	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> - повно, логічно розкриває тему і головні аспекти теми презентації, - проглядаються окремі елементи структури в роботі, - наявні не грубі помилки з точки зору орфографії та стилю,

¹ Вимоги до оформлення презентацій: не більше 50-ти слів на слайд, читабельні шрифт та поєднання кольорів, візуальні матеріали та ілюстрації інформативні й підписані.

		<ul style="list-style-type: none"> - нераціонально використані можливості комп'ютерної анімації, - відсутність візуалізації (презентації).
-	8	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> > демонструє точне розуміння завдання, > проглядається структура роботи; > грамотно будує роботу з точки зору орфографії, > наявність невідповідності в кольоровій гамі, > раціонально використовує можливості комп'ютерної анімації.
>	9	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ оперує навчальним матеріалом, ✓ самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки, ✓ використовує матеріали, що мають відношення до теми, ✓ наявна структуризація інформації в роботі, виділено окремі елементи, ✓ вдало витримує єдиний стиль, кольорову гаму, ✓ раціонально використовує можливості комп'ютерної анімації, ✓ подає в роботі авторські знахідки.

IV. Високий	10	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовує цитати з історичних джерел, історіографії, - повністю дотримується вимог щодо оформлення презентації/постера, - раціонально використовує можливості комп'ютерної анімації, - витримує єдиний стиль. - прослідковується повна самостійність під час виконання роботи.
-	11	<p>Ліцеїст (ліцеїстка)</p> <ul style="list-style-type: none"> > глибоко оперує навчальним матеріалом, > подає причинно-наслідкові зв'язки, > використовує цитати з історичних джерел, історіографії, > абсолютно витримує вимоги до стилю, кольорової гами, > раціонально використовує можливості комп'ютерної анімації, > подає в роботі авторські знахідки.

Робота унікальна, оформлена згідно з вимогами; наявна візуалізація та приклади з різноманітних історичних джерел та історіографії з відповідними цитатами. Повністю висвітлено тему роботи, висновки аргументовані та обґрунтовані. Наявний список використаних джерел (презентація) та посилання на нього у змісті роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень за роботу в командах або парах

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Використовують матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, робота групи несамотійна.
	2	Використовують матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується.
	3	Двома-трьома простими реченнями розповідають про історичну подію чи постать, з відсутніми аргументами по головним позиціям, повним порушенням логіки, відсутністю результатів дослідження.
II. Середній	4	Відтворюють невелику частину навчального матеріалу теми, пояснюючи історичні терміни; відсутність логіки та послідовності у виступі.
	5	Використовують як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми; можуть визначати окремі ознаки історичних понять, називати основні дати; робота групи несамотійна, списана, або скопійована з інтернету.
	6	Відтворюють фактичний матеріал теми, дають стислу характеристику історичній постаті, установлювати послідовність подій; декілька членів групи відповідали за роботу всієї групи.
III. Достатній	7	<p>Послідовно й логічно відтворюють навчальний матеріал теми, виявляючи розуміння історичної термінології, характеризуючи події (причини, наслідки, значення).</p> <p>Стандартна робота, не відрізняється авторською індивідуальністю, доповідачі допускають не грубі</p>

		мовленнєві помилки під час виступу, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії.
	8	Володіють навчальним матеріалом і використовують знання за аналогією, дають правильне визначення історичних понять, аналізують

		описані історичні факти, встановлюють синхронність подій у межах теми, доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань.
	9	<p>Оперують навчальним матеріалом, демонструють точне розуміння завдання, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дають порівняльну характеристику історичних явищ, самостійно встановлюють причинно-наслідкові зв'язки.</p> <p>Командна робота чітко спланована, з наявними авторськими знахідками. Робота над матеріалом рівномірно розподілена між більшістю членів групи.</p>
	10	<p>Використовують набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми, виявляють розуміння історичних процесів, спираючись на широку джерельну базу.</p> <p>Командна робота чітко спланована, з повною самостійністю під час виконання роботи.</p> <p>Команда рецензує відповіді інших учнів, аргументує основні позиції.</p> <p>Композиція доповіді логічна, з наявною повнотою представлених в доповіді результатів роботи.</p>
IV. Високий	11	<p>Доповідачі вільно та аргументовано висловлюють власні судження, демонструють ерудицію, відображають міжпредметні зв'язки, можуть співвідносити історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії.</p> <p>Переконливо і повно відповідають на питання, тримаються дружньо, намагаються використати відповіді для успішного розкриття теми.</p>

	12	<p>Системно володіють навчальним матеріалом, уміють виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання.</p> <p>Робота унікальна, з великою кількістю оригінальних, винахідницьких прийомів, аргументованістю основних позицій.</p> <p>Композиція доповіді логічна, з наявною повнотою представлених в доповіді результатів роботи. Доповідачі прагнуть досягти високих результатів, готові до дискусії, дружньо налаштовані, контактні.</p>
--	-----------	---

Класифікація

основних історико-предметних компетентностей ліцеїстів

№ п/п	Класифікація	Зміст предметних компетентностей
1.	Хронологічна	<p><i>передбачає вміння ліцеїстів орієнтуватися в історичному часі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ розглядати суспільні явища в розвитку та в конкретно-історичних умовах певного часу; ✓ співвідносити історичні події, явища із періодами (епохами); ✓ орієнтуватися в науковій періодизації історії; ✓ використовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу
2.	Просторова	<p><i>передбачає вміння ліцеїстів орієнтуватися в історичному просторі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ співвідносити розвиток історичних явищ і процесів із географічним положенням країн та природними умовами; ✓ користуючись картою, пояснювати причини і наслідки історичних подій чи процесів вітчизняної та всесвітньої історії, основні тенденції розвитку міжнародних відносин;

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ на основі аналізу карти, характеризувати регіональні особливості та геополітичні чинники розвитку країн
3.	Інформаційна	<p><i>передбачає вміння ліцеїстів працювати з джерелами історичної інформації:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ користуватися довідковою літературою, Інтернетом тощо для самостійного пошуку інформації; ✓ систематизувати історичну інформацію, складаючи таблиці, схеми, різні типи планів; ✓ самостійно інтерпретувати зміст історичних джерел та відображених історичних фактів, подій, явищ; ✓ виявляти різні точки зору, визнавати і сприймати таку різноманітність; ✓ критично аналізувати, порівнювати та оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію й пояснювати її необ'єктивність
4.	Логічна	<p><i>передбачає вміння ліцеїстів аналізувати й пояснювати історичні факти, формулювати теоретичні поняття, положення, концепції тощо:</i></p>

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ аналізувати, синтезувати й узагальнювати історичну інформацію; ✓ використовувати наукову термінологію; ✓ всебічно характеризувати історичні постаті, розкривати внутрішні мотиви дій, наслідків та значення історичних подій і явищ; ✓ проводити нескладні дослідження, проектні роботи
5.	Мовленнєва	<p><i>передбачає вміння ліцеїстів будувати усні та письмові висловлювання щодо історичних фактів, подій, явищ, постатей та історичної теорії:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ реконструювати образи минулого у словесній формі у вигляді опису, оповідання, образної характеристики;

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ викладати історичні поняття, зв'язки і тенденції історичного розвитку застосовуючи пояснення, доведення, міркування, узагальнюючу характеристику
6.	Аксіологічна	<p><i>передбачає вміння ліцеїстів формулювати оцінки і версії історичного руху й розвитку:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ пояснювати, порівнювати, оцінювати й узагальнювати факти та діяльність історичних осіб, спираючись на здобути знання, власну систему цінностей із позиції загальнолюдських та національних цінностей; ✓ визначати власну позицію щодо суперечливих чи проблемних питань історії; ✓ виявляти суперечності в позиціях, інтересах, потребах соціальних груп і окремих осіб та їх роль в історичному процесі, тенденції і напрями історичного розвитку; ✓ оцінювати різні версії й думки про минулі історичні події, визнаючи, що деякі джерела можуть бути необ'єктивними